

Andre vinkler

Land i sør kunne godt bli representert og representert på en bedre måte her til lands. Film fra Sør gjør sitt for å bøte på skaden.

Variasjon. Film fra Sør, som er Oslos største filmfestival, går av stabelen den 6. oktober og varer til den 16. Man kan regne med drøyt 20.000 besøkende til en festival

KAMP: «Forholdene i mange deler av Midtøsten er fortsatt uklare og de nye og eldre politiske fronter influer sterkt den utviklingen som folk ønsker å se», sier Lasse Skagen, kunstnerisk leder Film fra Sør. FOTO: FILMFRASOR.NO

som frister med rundt 100 filmer fra Asia, Afrika og Latin-Amerika, i tillegg til 15-20 gjester. Her kan man beskue Verden i all sin bredde: Japansk og kubansk animasjon, argentinsk og kinesisk romantikk, sørafrikansk og indisk humor, samt et knippe historiske dramaer og en rekke dokumentarer fra hele Sør-området.

Godwins lov, etter den amerikanske forfatteren Mike Godwin, (1956-) hevder med en god porsjon uhøyttidelighet at alle diskusjoner før eller senere vil ende med å dreie seg om Hitler og nazismen. En annen, kanskje mer global erfaring, er at de heller trekkes mot Midtøsten. Dette mønsteret fanger også årets Film fra Sør.

Heldigvis er Midtøsten en region som kan framvise en imponerende filmatisk variasjon, særlig hvis man definerer den bredt for å inkludere filmland som Tyrkia og Iran. Årets program spiller da også dette gjen-

nom å vise samlivsdramaer, farser, skrekkefilmer, sorte komedier, skeive filmer og animasjon fra dette omstridte verdenshjørnet.

Vi spør kunstnerisk leder Lasse Skagen om en kort presentasjon av Film fra Sør:

– Prosjektet Film fra Sør har utviklet seg mye de siste par årene. Vi definerer oss nå som en stiftelse som har en rekke ulike prosjekter året rundt. I rekken av andre prosjekter kan nevnes *Film fra Sør Norge Rundt*, *Arabiske Filmdager*, *Film fra Sør Førpremiere* og nå senest et samarbeid rundt den nye palestinske filmfestivalen som skal arrangeres februar/mars 2012.

Fokusområde Midtøsten

Når det gjelder valg av årets fokusområde, som altså er Midtøsten, sier han dette:

– Revolusjonsvåren ble en sterk manifestering av en del av verden

i voldsom utvikling, og med *Arabiske Filmdager* i mars i år, ble det naturlig å følge

Heldigvis er Midtøsten en region som kan framvise en imponerende filmatisk variasjon.

Omtalte filmer.

678
(Mohamed Diab, Egypt, 2010)

NADER AND SIMIN - A SEPARATION
(Asghar Farhadi, Iran, 2011).

ON THE EDGE
(Leila Kilani, Marokko, 2011)

OUR GRAND DESPAIR
(Seyfi Teoman, Tyrkia, 2011)

KOMEDIE: Årets hovedgjest er den libanesiske skuespilleren og regissøren Nadine Labaki. Hun vant Film fra Sørs hovedpris, Sølvspeilet, i 2007. I *Where do we go now?* ønsker hun å få fram et feministisk budskap. FOTO: RUSHPRINT.NO

opp dette også under årets festival. Forholdene i mange deler av Midtøsten er fortsatt uklare, også i Egypt, der kampen mellom nye og eldre politiske fronter sterkt influerer den utviklingen som folk ønsker å se.

To av de beste filmene som vises på årets Film fra Sør er israelske *Restoration* (Joseph Madmony, 2011) og iranske *Nader and Simin – a Separation* (Asghar Farhadi, 2011). Dette er to velkomponerte,

klassiske dramaer fra privatsfæren: Her er det snakk om å forsøke å handle godt i

«Revolusjonsvåren ble en sterk manifestering av en del av verden i voldsom utvikling», Lasse Skagen, kunstnerisk leder Film fra Sør.

vanskelige situasjoner.

I *Restoration*, som foregår i Tel Aviv,

møter vi en eldre mann, Yaakov, som mister sin beste venn og mangeårige businesspartner. Han begynner å innse at han alltid har vært gjerrig mot seg selv og sine omgivelser, inkludert sønnen, som han har et anstrengt forhold til.

Så kommer det en ung mann inn i livet hans som på mange måter overtar sønnens plass. Litt for mange, finner Yaakov ut etter hvert. For selv om denne mannen ved et lykketreff hjelper til ▶

RESTORATION
(Joseph Madmony,
Israel, 2011)

THE JOURNALS OF MUSAN
(Jung-Bum Park, Sør-Korea,
2010)

YEAR WITHOUT A SUMMER
(Tan Chui Mui, Malaysia,
2010)

WHERE DO WE GO NOW?
(Nadine Labaki, Libanon,
2011)

GEKIGA: Den japanske mangakunstneren Yoshihiro Tatsumi (1935-) blir portrettert i animasjonsfilmen *Tatsumi*, som er regissert av Eric Khoo fra Singapore. FOTO: FILMFRASOR.NO

med firmaets anstrengte økonomi ved å finne et verdifullt piano i verkstedet, blir han også altfor nærgående i forhold til hovedpersonens gravide svigerdatter. Etter hvert begynner den visne patriarken å fundere på hvordan han kan gjenopprette balansen i familien.

Teheran, Kairo og Ankara

Nader and Simin – a Separation, er som tittelen antyder, et familiedrama om et ektepar i full oppløsning, der også husets datter og en alzheimerrammet bestefar er viktige bipersoner.

Sympatien er lagt til faren, Nader, som framstilles som en omsorgsfull person i forhold til datteren og ikke minst hans egen pleietrengende far. Nader lever under et enormt press, særlig etter at en annens kone, som i hemmelighet tok seg av bestefaren mens han selv var på jobb, blir skadet og mister sitt ufødte barn etter en krangel dem i mellom.

Filmens vendepunkt er når den pressede Nader tyr til en nødløgn i den påfølgende rettssaken om hvorvidt han visste at kvinnen var gravid. Dette går i sin tur ut over datteren, som også må lyve for å beskytte faren.

Flere av bipersonene blir etter hvert konfrontert med etiske dilemmaer som har oppstått som følge av deres handlinger, men det blir aldri for mye å følge med på. Denne filmen foregår i Teheran, og den gir også interessante innblikk i det iranske

rettssystemet, der man tydeligvis, i hvert fall på dette nivået, representerer seg selv uten forsvarer.

To andre gode filmer fra Midtøsten er 678 (Mohamed Diab, 2010) fra Kairo og *Our Grand Despair* (Seyfi Teoman, 2011) fra Ankara. 678, som tar for seg seksuell trakassering på busser og andre steder i det egyptiske samfunnet, er blitt en av de største arabiske filmsuksessene i moderne tid. Den handler om tre, i sosial forstand, svært forskjellige kvinner som bestemmer seg for å ta igjen med de midlene de har.

Our Grand Despair er en tyrkisk *feelgood*-film i form av en uskyldig trekanthistorie, men med glimrende skuespillere. To

middelaldrende ungarer, som i programmet så treffende beskrives som «den bebrillede bokelskende Çetin og den brummen- de bamsen Ender», får begge sin tilværelse utfordret når de må ta seg av den unge, vakre Nihal, som har vært igjennom en ulykke. Filmen bæres fram av skuespillerens personligheter og fylles av gode følelser, som en befriende motvekt til en ellers litt alvorstung tendens som voksenfilm gjerne bærer preg av.

Nadine Labaki

Årets hovedgjest er den libanesiske skuespilleren og regissøren Nadine Labaki, som

vant Film fra Sørs hovedpris, Sølvspeilet, i 2007. Undertegnede mente den gang at det var en smule ufortjent, for *Caramel* var en litt for lettjent historie fra en skjønnhetssalong i Beirut, men Labaki har med den folkloristiske komedien *Where do we go now?* (2011) laget et mer helstøpt verk med et feministisk budskap.

Hun får også vist fram sine evner som skuespiller i *Stray Bullet* (Georges Hachem, 2010), hvis handling er lagt til Libanons nære forhistorie, nærmere bestemt det opprivende året 1977. Om dette er en

film om hvordan politikken griper inn i privatlivet, så er det dét å si at midtpartiet, som handler om familiens konflikter, er klart best.

Lasse Skagen forteller at Labaki er en av få kvinnelige regissører i den arabiske verden som, gjennom nettopp disse to filmene, har skapt seg et internasjonalt navn. *Where do we go now?* vant nylig publikumsprisen på en av verdens viktigste festivaler; Toronto Film Festival, noe som etter sigende er en pekepinn på at den vil stille sterkt i konkurransen om Oscar for beste utenlandske film. En slik posisjon er det få kvinner i den arabiske filmverden som har hatt.

For å finne fram til festivalens beste filmer er det en god tommelfingerregel å kikke ekstra på «Hovedprogrammet» og seksjonen «Nye retninger», i tillegg til

Latin-Amerika ser ikke ut til å ha en like sterk tilstedeværelse som i fjor.

DRAMA: Den iranske *Nader and Simin – a Separation* av Asghar Farhadi, er en av favorittene under årets filmfestival. 20.000 besøkende er ventet hvor man skal friste med rundt 100 filmer. FOTO: FILMFRASOR.NO

hvem som er gjester. Når det gjelder regisorbesøkene, så kommer i tillegg til Labaki, iranske Asghar Farhadi, som lagde *Nader and Simin*, kubanske Fernando Pérez, chilenske Matías Bize og Eric Khoo fra Singapore.

Sistnevnte står bak en sikker favoritt, nemlig animasjonsfilmen *Tatsumi* (2011), som er et portrett av en japansk gekiga-tegner («gekiga» er en form for voksen-manga). Kubanske *Chico & Rita* (Errando, Mariscal, Trueba, 2010) er en mer klassisk, romantisk animasjonsfilm som vil treffe mange.

Filmer fra Øst-Asia

Fra «Hovedprogrammet» er velkjente Zhang Yimou representert med *Under the Hawthorn Tree* (2010), en finstemt og sømmelig kjærlighetshistorie fra kulturrevolusjonens Kina. Ellers har det de siste årene kommet flere gode filmer fra Øst-Asia: Noen fra etablerte, men kreative filmnasjoner som Japan og Sør-Korea, mens land som Malaysia og Filippinene har bydd på overraskelser.

I mine øyne faller imidlertid årets malaysiske bidrag *Year Without a Summer* (Tan Chui Mui, 2010) igjennom, mens det sørkoreanske dramaet *The Journals of Musan* (Jung-Bum Park, 2010), om den utsatte posisjonen en nordkoreansk flyktning har sør for grensen, bygger opp en viss nerve etter hvert.

Latin-Amerika ser imidlertid ikke ut til å ha en like sterk tilstedeværelse som i fjor

– til det er portrettet av den kubanske nasjonalhelten José Martí (Pérez, 2010) altfor påkostet og sprikende og den argentinske kjærlighetshistorien *Las Acacias* (Pablo Giorgelli, 2011) altfor minimalistisk og reservert. Brasil satser på sin side på de massive inntrykk gjennom actionfilmen *Tropa de Elite 2* (José Padilha, 2010) og horrorfilmen *Hard Labour* (Dutra, Rojas, 2011). Det blir for en stor grad opp til den chilenske festivalgjesten Matías Bize å forsvare Latin-Amerikas ære med sine tre filmer, sammen med den lovende avslutningsfilmen *Even the Rain* (Icía Bolaín, 2010), der Gael García Bernal spiller en regissør som drar til Bolivia for å lage film om Columbus.

Fattigdomsproblematikk

Vi gir Lasse Skagen en sjanse til å imøtekomme disse synspunktene:

– Jeg syns generelt det er mye spennende å se fra begge kontinenter. Argentinske *Las Acacias* er en liten perle jeg oppdaget under årets Cannes-festival. Den viser hvordan man forsiktig og med få ord, kan bygge opp en spenning og en nerve i forholdet mellom en mann og en kvinne. En av fjorårets store blockbustere i Asia er kinesiske *Let the Bullets Fly* (Jiang Wen, 2010) med Chow Yun Fat, som spilte i Ang Lees *Crouching Tiger, Hidden Dragon*, i hoved-

rollen. Dette er en actionkomedie som jeg tror vil more mange.

Intet Film fra Sør uten fattigdomsproblematikk, og vi har de siste årene sett flere filmer om noen av fattigdommens bieffekter, som slumbebyggelse og ikke minst migrasjon. I år vises det et par hjerteskjærende filmer om barn og voksne som tvinges til å bryte opp, nemlig meksikanske *Which Way Home* (Rebecca Cammisa, 2009) og marokkanske *On the Edge* (Leila Kilani, 2011), i tillegg til nevnte *Journals of Musan*.

Intet Film fra Sør uten fattigdomsproblematikk.

Av slumfilmer kan det trygt sies at nevnte *Tropa de Elite 2* og det ambisiøse kunstfilmprosjektet *Women are Heroes*

(JR, 2010) befinner seg i hver sine ende av spekteret. *Women are Heroes*, der bygninger omgjøres til gallerier med kvinneportretter, er virkelig en artig og annerledes menneskenær film.

Når det gjelder Film fra Sør for framtida, sier Lasse Skagen at målet er færre dramaer og mer genrefilm. Til tross for Film fra Sørs klare profil er det viktig at den ikke stivner i formen, for hvis man ser bort fra noen ujevnheter, er dette en svært viktig festival som fortjener et stort publikum. Etter å ha nytt *Restoration* og *Nader and Simin* kunne jeg allikevel tenke meg å slå et slag for tradisjonelle kvalitetsdramaer, men det tar vi på festen etterpå. ■